

LIETUVOS SUTRIKUSIO INTELEKTO ŽMONIŲ GLOBOS BENDRIJA „VILTIS“

Juridinių asmenų registras. Kodas 290666790. Kareivių g. 2C, LT-08248 Vilnius. Tel. (8 5) 261 5223. Faks. (8 5) 261 0820.
El. p. viltis@viltis.lt; info@viltis.lt

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai
Neįgaliųjų reikalų departamentui prie SADM

Nr. 2-02, 2021-01-11

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. rugpjūčio 16 d. nutarimo Nr. 927 „Dėl valstybės premijų už pasiektus aukšto meistriškumo sporto laimėjimus sportininkams ir jų treneriams dydžių nustatymo ir Valstybės premijų už pasiektus aukšto meistriškumo sporto laimėjimus sportininkams ir jų treneriams dydžių nustatymo ir Valstybės premijų už pasiektus aukšto meistriškumo sporto laimėjimus sportininkams ir jų treneriams skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Nutarimo projektas) (TAIS, Nr. 22-60)

Teikiama pastabas ir klausimus dėl planuojamo pakeitimo:

Jūsų pateiktame lydraštyje „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto“ 5 pastraipoje, kurioje minimas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. balandžio 23 d., 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimuose nurodyta, kad: „[...] įstatyme gali būti nustatytas nevienodas teisinis reguliavimas tam tikrų asmenų kategorijų, esančių skirtingose padėtyse atžvilgiu“, bet tame pačiame Teismo nutarime nurodama, jog: „Konstitucinis asmenų lygybės principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai“. Atkreiptinas dėmesys, jog remiantis teisės teorija teismų sprendimai/nutarimai turi būti taikomi, naudojami atsižvelgiant į bendrą nutarimo/sprendimo esmę ir visą bendrą kontekstą, o ne atskiras jo dalis. Rašte minimame Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. liepos 4 d. nutarime pažymima, kad: „Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas visų asmenų lygybės principas apima ir diskriminacijos, ir privilegijų draudimą. Diskriminacija ar privilegijomis nelaikytinas toks diferencijuotas teisinis reguliavimas, kuris taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu taip siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų

tikslų“. Kyla klausimas, kokių pozityvių ir visuomeniškai svarbių tikslų yra siekiama šiuo reguliavimu? Kodėl iš esmės vienodi faktai – sportiniai pasiekimai, vertinami skirtingai?

Vienintelis skiriamasis neįgaliųjų ir įgaliųjų sportininkų požymis yra negalia. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos 2 straipsnyje diskriminacija dėl neįgalumo apibrėžiama kaip: „[...] bet koks išskyrimas, atstūmimas ar apribojimas dėl neįgalumo, kuriais siekiama pabloginti ar paneigti arba dėl kurių pabloginamas ar paneigiamas visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimas, įgyvendinimas ar naudojimas jomis lygiai su kitais asmenimis politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, pilietinėje ar bet kurioje kitoje srityje“. Šiuo Vyriausybės nutarimo projektu iš esmės siūloma diskriminuoti neįgaliuosius sportininkus vien dėl jų negalios, nesukuriant jokių pozityvių ir visuomeniškai reikšmingų tikslų, atvirkščiai pabrėžiant, kad dėl turimos negalios jų sportiniai pasiekimai yra mažiau reikšmingi nei negalios neturinčių sportininkų (negatyvi diskriminacija). Taip formuojamas neigiamas visuomenės požiūris į neįgaliuosius ir bendrai į pačią negalia, neįgalus sportininkai yra segreguojami.

Jūs minite, Konstitucinio Teismo nutarimus, kuriuose nurodoma, jog „[...] konstitucinis visų asmenų lygybės principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokio apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas“. Šia nutarimo ištrauką Jūs grindžiate neobjektyviu argumentu, jog neįgaliųjų olimpiadose dalyvauja mažiau šalių ir dalyvių. Kriterijus būtų aktualu, jeigu nuo to priklausytų išmokamos premijos dydis. Kyla klausimas, jeigu vienoje iš įgaliųjų sportininkų olimpiadų dalyvaus mažesnis kiekis šalių-dalyvių ir bus nedalyvaujančių šalių, ar tokiu atveju įgaliams sportininkams mažės išmokamos premijos priklausomai nuo mažesnio šalių-dalyvių skaičiaus? Nes tokiu atveju, Lietuvos vardas nebus garsinamas tiek, kiek olimpiadoje dalyvaujant daugiau šalių-dalyvių. Jeigu mokamos premijos susijusios su renginio mastu/Lietuvos vardo garsinimu, kyla dar vienas klausimas: 2020 m. Tokijo olimpinės žaidynės vyko be žiūrovų, taigi galima preziumuoti, jog buvo mažiau garsinimas Lietuvos vardas. Ar už tai įgaliams sportininkams buvo mokamos mažesnės premijos?

Neteisinga sakyti, kad parolimpiada, kurčiųjų žaidynės ir olimpiada kelia skirtingą susidomėjimą, nes jis kelia **skirtingų** grupių susidomėjimą. Neįgaliųjų bendruomenė yra mažesnė nei įgaliųjų, bet ar tai savaime reiškia, kad aktualumas yra mažesnis? Ar tikrai procentiškai skaičiuojant šis skaičius yra mažesnis? Kokias statistinius duomenis yra remiamasi ir kur galima būtų su jais susipažinti? Kaip yra apskaičiuojama, jog Lietuvos vardas yra garsinamas mažiau? Kokie yra nustatyti kriterijai tam apskaičiuoti? Norėtume gauti šiuos statistinius duomenis ir/ar rodiklius/kriterijus pagal kuriuos tai yra apskaičiuojama.

Neatsakytas lieka ir klausimas, jeigu ne tokia populiari įgaliųjų sporto šaka turės tokį patį konkurencijos rodiklį kaip ir neįgaliųjų sportininkų sporto šaka, tai reikš, kad jiems bus išmokamos tokio pačio dydžio premijos? Ar mokant premijas įgaliesiems sportininkams, jie konkuruoja tarpusavyje? Pavyzdžiui, jeigu įgaliųjų sportininkų bėgimo rungtyje konkurencija 4 kartus didesnė, nei įgaliųjų sportininkų plaukimo šakoje, ar jie už laimėtą aukso medalį gaus skirtingas, t. y. mažesnes, išmokas, nes viena sporto šaka/rungtis konkurencingesnė nei kita?

Rašte nurodoma, jog Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje, nurodoma: „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. nuostatos nėra pažeidžiamos, jei įstatyme nustatytos sąlygos skiriasi pagal teisinio reguliavimo objekto, o ne teisės subjekto požymius“. Koks yra sportininkų ir trenerių premijų nustatymo ir mokėjimo tvarkos aprašo reguliavimo objektas? Nes dabar siūlomas nustatyti reguliavimas skiriasi pagal subjektus – įgalieji ir neįgalieji sportininkai, ką draudžia ne tik Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencija, bet ir pati Lietuvos Respublikos Konstitucija.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, siūlome mokėti vienodas premijas įgaliesiems ir neįgaliesiems sportininkams už pasiekimus aukšto meistriškumo varžybose, nes Jūsų pasiūlyta premijų išmokėjimo tvarka, kuomet neįgalieji sportininkai gauna per pusę mažesnę sumą nei įgalieji, pažeidžia ne tik Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvenciją, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus, bet ir Lietuvos Respublikos Konstituciją bei pamatines žmogaus teises.

Laikinai einanti pareigas asociacijos vadovė

Regina Čiuladaitė

Atsakymų į užduotus klausimus laukiame el. paštu teisminkas@viltis.lt arba tel. 861232521